

Festivalde Onur Gecesi

Yiğit Karahmet – Ekranella

<http://www.ekranella.com/ozel-haber/6040/1/festivalde-onur-gecesi>

Bu yıl 33.'sü düzenlenen İstanbul Film Festivali, dün gece belki de tarihinin en renkli, katılımcı profili en muhteşem gecelerinden birine imza attı. Sinemada İnsan Hakları Yarışması Bölümü'nde, Maria Binder'in dünya prömiyerini yapan filmi *Trans X İstanbul*'un galası Atlas Sineması'ndaydı ve sinemanın fuayesi mini bir pride'a döndü.

Tüm hafta bir filmden diğerine yetişmek için koşarak yaptığım gibi İstiklal Caddesi'ni boydan boya depar atarak kat etmeye çalışırken, Atlas Sineması'na yaklaştığımda sloganlar göğe yükselmeye başlamıştı bile: "Transfobik devlet. Yıkacağız elbet!"

Sinemanın önü tıklım tıklım trans bireyler, eşcinsel aktivistler ve biletleri günler öncesinden tükenen filmin diğer izleyicilerini harmanlamış, etraftan hiçbir zaman eksik olmayan her zamanki seyircilerin meraklı bakışları altında mütevazı kokteyllerle demleniyordu.

Film festivali izleyicisi genelde rahatına düşkün olur. Dar koltuklu sinemalarda saatler süren seanslar, bir filmden diğerine giderken kat edilecek mesafeler yüzünden genelde spor ayakkabılı ve günlük giyimli hanımları ve beyleri ağırlar.

Bu film hariç elbette.

200'den fazla LGBT bireyin bilet aldığı bu galaya katılanlar, Cannes Film Festivali izleyicisi gibiydi. Sırtı beline kadar açık dekolte tulumlar, kuyruklu tuvaletler, kadife elbiseler, dar jean'ler, berbere yaptırılmış saçlar, muhteşem taranmış peruklar, uzun çizmeler, topuklu ayakkabılar, yüksek ökçeler, ökçeler, ökçeler...

Heralde kız! Bir trans filminin dünya prömierinden bahsediyoruz. Görüntülerinden ne düğünde ne cenazede asla taviz vermeyen bu kitlenin, bir galaya eşofman takımla gelmesi beklenemezdi zaten. Herkes kendine yakışanı yapıyor, ne de iyi yapıyor.

'BURDAYIZ AŞKIM'

Trans X İstanbul belgeseli, trans aktivist Ebru K.'nın izini takip ediyor. Doğal olarak galanın en şık ismi de Ebru. Muhteşem topuzu ve siyah tuvaletiyle Atlas'ın girişinde duruyor ve bileti olmayanlara bilet

veriyor. Sadece translar ve LGBT aktivistler değil sokak çocukları, tinerciler, bu kenti kent yapan tüm o gece yarısı çocuklarının hepsi, izlemek istiyorlarsa filme girebiliyor.

Aralarda küçük 'madilikler' de yapıyor tabii. Madilik de bu gece de yüksek ökçe kadar olmazsa olmaz bir eylem.

Bu renkli kitleyi salona sokabilmek biraz zaman alıyor. 21.30 seansı biraz geç başlamak zorunda. Son anonslarla birlikte herkes yerini alıyor, salon ağzına kadar dolu. Festivalin yönetmeni Azize Tan olanca zarafetiyle, filmin sunumunu yapmak için mikrofonu alarak perdenin önüne geçip "Hepiniz hoşgeldiniz," dediği anda Atlas Sineması artık bir efsane haline gelen 'Nerdesin Aşkım!' sloganıyla inlemeye başlıyor. Salonun loca ve üst kısmı bağıriyor 'Nerdesin aşkım!'. Kalan kısım haykırarak cevap veriyor: 'Burdayız Aşkım!'.

Evet, burdayız aşkım. Ve hazırız.

Açıkçası filme girmeden önce biraz endişeliydim. Çünkü Batılılar tarafından çekilen bu tür LGBT belgesellerinden hep tuhaf, kekremsi bir tatla ayrılıyorum. Dışarıdan ülkenin sorunlarına küçük oryantalist bakışlar atan ve hiçbir şeyi tam olarak yorumlayamadan, yüzeysel izler bırakır. Yan yana oturduğumuz film eleştirmeni Muammer Bravda aynı fikirde. Bu gösterimden önce holigan belgeseli olan İstanbul United'ı izlemiş ve tam olarak aynı şeyi düşünmüş: "Hiçbir şeyi yorumlayamıyorlar". Muammer, Trans X İstanbul için de aynı şeyden korktuğunu söylüyor 'Eğer sıkıcı olursa, çıkarım yarısında'. Ben de aynısını yapacağımı söylüyorum.

Muammer ve ben filmin sonunda, hatta tüm festival boyunca ilk kez yaptığım şekliyle Maria Binder'in ekibi sahneye çağırdığı ana kadar salondan ayrılmıyoruz.

Binder aynı zamanda partneri olan Ebru'nun rehberliğinde son derece içten ve yürek burkan bir belgesele imza atmış. Çekimleri dokuz yıla kadar yayılan bu belgeselde Ebru bizi bir İstanbul turuna çıkarıyor. Görülmeyen, görülmek istenmeyen, istense de konuşulmayan ve ilk fırsatta gözden çıkarılan bir İstanbul bu.

Üç arkadaşın otoban kenarında gece çarka çıktığı sahnelerle başlıyor ve Avcılar'da yaşadıkları Meis Sitesi'ndeki evlerinden aile ve polis terörü yüzünden çıkarılan trans bireylerin hayatına bir giriş yapıyor. Belgeselin bu kısımları neredeyse bir korku filmi gibi. Binder'in kamerası o tuhaf evlerin içinde translar ve aktivistlerle birlikte. Dışarıda, o evde olan insanları linç etmek isteyen bir grup bekliyor ve Binder sürekli kaydediyor...

Ebru, sitedeki evleri geziyor, polisten korunmak için kollarını kesen transların karanlık evlerine giriyor,

hastanede gözleri morarmış bir şekilde yatan bireyleri ziyaret ediyor, daha düne kadar komşu olan fakat şimdi komşularını döverek evlerinden atmak isteyen 'düzgün Türk aileleriyle' konuşuyor, amacının ne olduğunu bir türlü anlayamadığım Avcılar linçinin mimarı Hürriyet Hanım'a derdini soruyor... Binder tüm bu anları kaydediyor.

Avcılar'dan Tarlabası'na uzanıyoruz. Kentsel dönüşümle mahvedilen Tarlabası'nın arka sokaklarındaki yaşlı translara, hastalara gidiyorlar. Filmin bu kısımdaki yıldızlarından biri Binder'in 86 yaşındaki annesi Margarethe. Hep birlikte bir trans huzurevi açmak için çalışıyorlar ve bir yandan da çat kapı gidilen evlerdeki uyku mahmuru trans bireylerin hayatlarını dinliyoruz. Binder kaydetmeye devam ediyor...

Belgeselin en can alıcı kısmı ise (Şahsi kanaatimce bu bölüm başlı başına ayrı bir belgesel bile olabilirdi) Ebru'nun 30 yıldır gitmediği Zonguldak'taki baba evini ziyaret ettikleri bölüm. Burada tüm kirli aile sırları bir bir ortaya dökülüyor. Salon nefessiz bu anı izliyor.

Onur yürüyüşünden cenazelere, karakollardan hastanelere uzanan yolculuğumuz devam ediyor. Film boyunca salon sık sık alkışlarla, sloganlarla inliyor. Ekran karardığında ise etrafımda gözyaşlarını tutamamış pek çok kişi görüyorum.

Trans X İstanbul, birebir içeriden çekildiği için çok vurucu bir belgesel. Tarafını tutuyor ve tuttuğu o tarafta çok haklı. Ama ben yine de günün birinde perdede bu kadar renkli bir kültürün, bu şahane hayatların 'güllüm' kısmını da görmek istiyorum. Trans X İstanbul'un belki de tek eksiği bu diyelim.

Ama bu belki de bir sonraki adım. Şimdilik Maria Binder bize bu çok zorlu hayatın, bu dünya güzeli kızların ve oğlanların yaşamak için nelerle uğraştıklarını çok net bir şekilde ifade etmek istiyor.

Bunu başardığını söyleyebilirim. Filmden umut dolu ayrılıyorum. Yalnız olmadığını ve kim olduğunu bilmek çok güzel bir duygu. İstiklal'de çark edip eve dönerken, kulaklarımda filmin kapanış jeneriğinin son cümlesi çınlıyor:

'Biz değişmeyeceğiz, siz değişeceksiniz'